

Verenigde Protestantse
Kerk in België

vpkb.be

't KEERSKE,
Keersstraat 1, 8000 Brugge

website: www.protestantsekerkbrugge.be

INHOUDSOPGAVE

- 1 *(psychologische)* Kanttekeningen bij Markus
- 7 Activiteiten
- 8 Een verhaal van rare kunst en gewone psychiatrie
(door dhr. G. Demol)
- 10 Ds. F. van der Sar neemt beroep aan
- 13 Job 3 *(bijdrage van de proponent dr. W. Lategan)*
- 17 Erediensten
- 19 Roosters
- 20 Uitsmijter of bladvulling

EREDIENSTEN ZONDAG OM 10.00 UUR

Koffiedrinken na de eredienst

hartelijk welkom!

protestantsekerkbrugge.be

KANTTEKENINGEN BIJ MARKUS

Naast tekstkritisch–exegetische en theologische beschouwing van de evangeliën staat de psychologische perceptie (= het waarnemen vanuit *oogpunt der menselijke individualiteit*). Er zijn vier berichten over Jezus' leven. De evangeliën zijn geen profane biografieën (twee evangelisten vermelden niets over Jezus' eerste 30 levensjaren) en nog minder zijn het historische romans. Het zijn geïnterpreteerde visies op de heilsgeschiedenis, een goede boodschap (eu-angelion) voor alle mensen: *maakt al de volken tot mijn discipelen, doopt hen, gij zult mijn getuigen zijn tot het uiterste der aarde.*

De filoloog (exegeet) werkt met teksten en vergelijkt. De psychologische zienswijze veronderstelt dat de evangeliën door *personen* geschreven zijn met hun eigen aard, keuzes, zienswijzen.

Alle menselijke ervaring heeft 2 polen, een objectieve en een subjectieve. *Wat* ik ervaar hangt af van de objecten waarmee ik in aanraking kom; *hoe* ik ervaar wordt bepaald door de *persoon* die ervaart. Ben ik optimist dan ben ik minder geneigd zijn schaduwkanten te zien dan wanneer ik pessimist ben. De een ziet heester, de ander hurkende struikrover. Onze belangstelling werkt selectief. Daarom neemt ieder mens dezelfde omgeving anders waar. Voor de Middeleeuwer waren de Alpen een hinderlijke belemmering bij het reizen van noord naar zuid; *wij* zien ze als natuurschoon. Die polariteit van ervaring blijkt ook bij de evangelisten. Als kinderen van hun tijd vonden ze het onbelangrijk iets mee te delen over *X' uiterlijk*. Opvallend is, dat de geloofsbelijdenis spreekt over *Hij is vlees geworden*. Het heeft de oerkerk eeuwen strijd tegen het Griekse denken gekost om daaraan vast te houden.

De evangeliën hadden weinig belangstelling voor de *chronologie*: wij zijn opgevoed met kalender en horloge. Behalve de sabbat vinden we bij hem géén weekdag genoemd als tijdstip waarop iets gebeurde. Hoogstens vermeldingen als *twee dagen voor Pasen, de eerste dag der week, in die dagen, toen, tegen het Paasfeest* enz. En dan zijn er dingen die ze niet mededelen omdat die toen vanzelfsprekend waren.

Vier Evangelies, vier *vergelijkbare weergaven van dezelfde feiten*, woorden en daden van Jezus. Markus is de tolk van Petrus, Matteüs is de tollenaar, Lukas de arts en begeleider van Paulus, Johannes de geliefde leerling. Bij elk valt een eigensoortige belangstelling op. Vergelijk: het perspectief van een rund is anders dan dat van een adelaar.

De evangelisten zijn geen koele kroniekschrijvers. Integendeel: ze geven feiten die hen zo aangrepen, dat ze getuigen moesten, op een manier die hun eigen nieuwe levensvisie was *geworden*. Ze waren zo betrokken dat hun leven er anders door werd en waren overtuigd dat het leven van alle mensen er anders door moest worden. Ze zitten met hun hele persoon in hun verhaal, in *hun keuze uit de feiten*. De een vertelt kort en bondig, de ander omslachtig, de een met distantie, de ander met warm medeleven.

We gaan het eens nader bekijken als het gaat over het begin van de evangeliën. Bij Markus: *Begin van het Evangelie van Jezus Christus*. Kort, krachtig, het zelfstandig naamwoord voorop. En dan actie, tekenend voor een impulsieve natuur, sterk door zijn gevoelens meegesleept: een typische cholericus.

Matteüs begint met een geslachtsregister. Uitvoerig worden de voorvaderen genoemd. Een register ter inzage. Dat is de wijze van doen van een ontvanger van belastingen.

Hij is gewend om met akten te werken, bewijsstukken er bij te halen, naam, voornaam en plaats van herkomst wil weten. Na het geslachtsregister gaat hij bedaard verder: *De geboorte van Jezus Christus geschiedde aldus*. Een verteller met een zekere omslachting, een uitgesproken secundaire natuur.

Lukas is ook een secundaire natuur, die gereserveerd zijn inzichten naar voren brengt. Een lange beginzin, aan Theofilus (1-4). Lk. als authentieke beschouwelijke en bescheiden natuur.

Johannes' inleiding is bekend: *In den beginne*. Een hoog vliegende idealist (het symbool voor deze evangelist is de adelaar!), die oud geworden alles nog eens overschouwt en nu pas goed gaat begrijpen. Christus was het nieuwe begin, de alpha en omega en zo is de kring rond. Het Woord is vlees geworden.

Terug naar Markus. Zijn moeder was een leerlinge van Jezus en stelde haar huis ter beschikking van eerste christengemeente. Hij heet Johannes, zijn bijnaam is Markus! Waarschijnlijk was hij de jongeling die getuige was van Christus' gevangenneming in Gethsemané. Zijn oom Barnabas neemt hem mee op missietocht door Klein Azië, maar als de moeilijkheden zich opstapelen, verlaat hij Barnabas en Paulus en keert huiswaarts. Barnabas kiest partij voor Markus. Later blijkt dat Markus zich bij Petrus heeft aangesloten. Als zijn helper schreef hij zijn evangelie voor heidenen, mogelijk te Rome. Misschien gebruikte hij de oudste Aramese versie van Matteüs, maar hij laat weg wat alleen voor Joden begrijpelijk is.

Het is mogelijk dat Markus het evangelie schreef, zoals hij het Petrus jarenlang heeft horen prediken. Dan zou Petrus auteur zijn: zijn persoonlijkheid past bij de karakteristiek van Markus en mogelijk was hij daarom zo'n getrouwe tolk van hem.

De schrijver is een typische cholericus: primaire, opbruisende aard, die zich vlug door zijn gevoelens en opwellingen laat meeslepen; edelmoedig, warmhartig, maar snel van het ene in het andere tuimelend. Petrus is duidelijk cholericus in de scène bij het laatste avondmaal; wanneer Christus hem de voeten wil wassen, zegt hij: *Gij zult mijn voeten niet wassen in eeuwigheid* en als Jezus dan zegt, dat hij geen deel aan Hem zal hebben, roept hij uit: *Heer, niet alleen mijn voeten, maar ook de handen en het hoofd.*

Stijl en vormgeving bij Markus.

1. Markus schrijft korte zinnen. Hij snelt vooruit, zijn stijl heeft hectisch karakter: 'èn ..èn..' (vaak voorkomende verbinding). De stijl van een ooggetuige, die komt aanlopen om het te vertellen in korte flarden van zinnen.
2. Markus is het *kortste* evangelie.
3. Zijn beschrijving is sterk op *actie* gericht. Hij vermeldt voornamelijk Jezus' daden. Hij heeft weinig redevoeringen en prediking; 8 parabels, bij Lukas. 29 en bij Matteüs 20. Waar hij redevoeringen vermeldt, gebeurt dit maar 3 keer apart. De redevoeringen gaan vrijwel allemaal over conflicten met de Joden (5 met Galilese Joden, 5 met vertegenwoordigers Jeruzalemse groep). Hij identificeert zich vooral met de persoon van Jezus.
4. Kenmerkend voor zijn levendige taal is het vele gebruik van het praesens historicum (= de tegenwoordige tijd) als levendige verhaaltrant i.p.v. de verleden tijd (Griekse aoristus). Hij gebruikt het meer dan 150x (bij andere evangelisten is het zeldzaam). In onze vertalingen die de verleden tijd gebruiken, komt die vorm niet tot zijn recht.

5. Voor de primaire gevoelsmens is de *manier van vertellen* karakteristiek. Treffend zijn de *pittoreske details*. Bij de schildering van de storm op het meer geeft Markus Jezus' slaappleaats aan zoals noch Lukas en Matteüs doen: Hijzelf lag op het achterschip *tegen het kussen te slapen'* (4:38) . Elders: En zij brachten een verlamde tot Hem, die *door vier mannen* gedragen werd (2:3). Markus ver- toont een *plastische bruutheid: En indien Uw oog U tot zonde zou verleiden, ruk het uit*. Markus gaat verder: *waar hun worm niet sterft en het vuur niet wordt uitge- blust'*. En forser: *Want een ieder zal met vuur gezouten worden* (9:47v). De drie synoptici hebben dezelfde gene- zing van de lamme te Kafarnaum verteld. Matteüs en Lukas spreken over een bed of legerstede. Markus heeft het woord (Grieks) *krabaton* = matras of beter nest.
6. Verder heeft Markus beelden en vergelijkingen die een cholericus zegt: *En zijn gedaante veranderde voor hun ogen en zijn klederen werden schitterend, hel wit, zoals geen volder op aarde ze kan maken'* (of: *zo wit als geen bleker op aarde ze wit kan maken* - 9:2v). Zijn schildering van Jezus' kruisiging en sterven is rauwer dan bij de anderen. Hij laat Jezus sterven *met een luide kreet* en hij geeft juist dat vers uit psalm 22, welke X. in gebeden heeft: *Mijn God, waarom ..* (15:34).
7. Het overheersen van het 'zien': een veel voorkomende vermelding van *Jezus' blik*: vol mededogen, liefde of vol verwijt. Vgl. Petrus, die die blik van Jezus bij het kraai- en van de haan niet vergeten kon. We komen herhaalde *beschrijvingen van gemoedsbewegingen* tegen, die de an- dere evangelisten nauwelijks vermelden: met barmhar- tigheid *bewogen* (1:41); met *streng* vermaning (1:43). *zeer bedroefd* over de verharding van hun hart, met *toorn* aangezien (3:5).

Hij zag op naar de hemel en *zuchtte* (7:34). *diep zuchtend* in zijn geest (8:12); werd Hij het *zeer kwaad* (10:14); En zij vluchtte van het graf, want *sidderingen en ontzetting* hadden haar bevangen (16:8). Jezus ging *vóór hen uit*, en zij waren *verbaasd* en zij, die volgden, waren *bevreesd* (10,32). En Markus vestigt meer aandacht op de *hardleersheid* van de apostelen.

8. Het woordgebruik bij Markus: *terstond* (euthus) komt 49x bij hem voor (bij Lukas Lk. 1x). Verder valt gebruik verkleinwoorden op: Hij spreekt van het dochtertje (thugatrion) van Jaïrus en van de weduwe, waar Lk. en Mt. dochter (thugatèr) gebruiken; hij spreekt van jongetje (paidion), waar de anderen 'jongen' (pais) hebben. Hij gebruikt veelvuldig 2 *werkwoorden*: *dunasthai* (kunnen) en (e)thelein (willen).

Markus schreef geen verhandeling, hij heeft één hoofddoel: het aankondigen van de Messias, die in conflict met de Joden ondergaat, maar in wezen zegeviert. Als cholericus beschrijft hij: een gevecht, strijd. Met als kenmerkende eigenschappen: 1) Actief, druk en impulsief. 2) Emotioneel zeer aanspreekbaar, heftig, snel onder de invloed van nieuwe indrukken. 3) Hartelijk, snel getroost en snel verzoend. 4) Excessieve uitingen komen makkelijk voor: hij is demonstratief. 5) Praktische zin en wakkerheid van aandacht. 6) Neigt naar sensueel-zintuiglijke. 7) Sociabel en meelevend.

Bron:
Prof. dr. A. CHORUS,
Een psychologische kijk op de vier evangelisten
Haarlem, De Toorts, 1958.
Chorus was hoogleraar psychologie te Leiden.

ACTIVITEITEN

KERKENRAADSVERGADERING

Woensdag 23 mei en maandag 18 juni om 19.30 uur.

VROUWENBIJBELKRING

Op maandagmiddag 14 mei van 13.45-15.45 uur o.l.v. mevrouw P. Verstraete-Desmet.

KOORREPETITIE.

We repeteren op 7, 14, 21 en 28 mei. Uitvoering 3 juni.

VZW

Bestuursvergadering op donderdag 24 mei, 19.30 uur.

OPEN KERKEN

Zoals u inmiddels weet, start de activiteit "Open Kerken" op zondag 3 juni. Van die datum af is de kerk elke vrijdag, zaterdag en zondagmiddag van 13.00-17.00 uur geopend voor bezoekers. We vragen daarom ook nu weer mensen die zich op willen geven voor de permanentie in die tijd. De lijst hangt op het mededelingenbord.

AFSCHEIDSDIENST

Op zondag 2 september (aanvang: 15.00 uur) neem ik afscheid van u als predikant van Brugge. De morgendienst vervalt dan! Afscheid, niet als gemeentelid, ook al zal ik me op alle vlakken een tijd terugtrekken uit de gemeente, dit om mijn opvolger op geen enkele manier '*voor de voeten te lopen*'. Ons met elkaar vergelijken zal ook al moeilijk gaan, denk ik. Niet doen! Ieder is uniek, ieder heeft zijn beperktheden, ook al kan ik er geen noemen van mijn opvolger!

Een verhaal van rare kunst en gewone psychiatrie door dhr. G. DEMOL

Pas vanaf de 19de eeuw tot enkele jaren voor WO I verzamelden een aantal psychiaters het werk van sommigen van hun patiënten. Voor het eerst werd er naar verbanden gezocht tussen de creativiteit en de waanzin. Tot hiervoor werd het werk van psychiatrische patiënten aan het einde van de dag telkens vernietigd: een product van een zieke die best met de ziekte verdween.

Hoewel de creatieve werken door deze psychiaters al als kunst beschouwd werden, is het pas bij het begrip 'onbewuste' van Freud in de jaren '20 en uit deze denkpiste ontstane avant-garde bewegingen als het surrealisme en expressionisme dat de werken als volwaardige kunst erkent worden. De interesse naar het werk ging niet meer uit als symptoom van hun ziekte, maar omwille van het werk zelf. Ook psychiaters kregen interesse voor het werk zelf. De jonge Zwitserse arts Walter Morgenthaler schreef in 1921 een studie over de meest gekende 'outsider' kunstenaar Adolf Wölfi. Een jaar later publiceerde psychiater en kunstcriticus Hans Prinzhorn zijn boek "Bilderei der Geisteskranken", een verzameling van meer dan 5000 tekeningen, schilderijen en objecten, gemaakt door meer dan 500 mensen. Prinzhorn wou met zijn boek meer inzicht krijgen in het creatieve proces zelf.

Voor het eerst verwierp hij het idee dat kunst die gemaakt werd door diegene die als gek beschouwd werden, een andere oorsprong zou hebben dan kunst gemaakt door 'normale' processen. Toch hield lange tijd het idee stand dat er een direct verband was tussen de manier waarop iemand tekent en zijn geestestoestand.

Psychiaters hoopten aan de hand van de kunstwerken een diagnose te kunnen stellen. Maar de patiënten bleken veel gevoeliger om te brengen wat de psychiater hoopte te zien, dan wat werkelijk in hen leefde. Tegenwoordig is beeldende therapie binnen elk psychiatrisch ziekenhuis een vast begrip naast de andere therapieën. Ook op zelfstandige basis zijn meer beeldende therapeuten aan het werk.

Maar waar vroeger enkel het resultaat de aandacht kreeg, is het vandaag ook de context, de beleving en het proces die gebruikt wordt als observatiemiddel voor diagnose en vooral als behandelingsmethode. De therapeut heeft een inbreng in het proces en poogt de vooropgestelde doelstellingen binnen een behandelplan na te komen. Hierdoor kunnen deze geleide werken niet tot de Outsider-art worden gerekend. Enkel wanneer de patiënt buiten de therapie of na het beëindigen van een behandeling aan eigen kunst doet in een vrij atelier, kan het werk tot de tegenwoordig brede waaier van Outsider-art worden gerekend. Tegenwoordig zijn er wereldwijd exposities van outsider-artiesten. Ook in België. Ondertussen groeit steeds meer het besef dat Outsider-art niet meer enkel vanuit een louter innerlijk of vanuit een culturele leegheid ontstane kunst is. Studies tonen aan dat ook de pure outsider-art kunstenaar zowel vormelijk als inhoudelijk een bepaalde beïnvloeding ondergaat vanuit zijn omgeving.

Roger Cardinal(1972) pleit er tegenwoordig voor om minder de nadruk te leggen op de sociale positie van de zogenaamde outsider, en meer aandacht te besteden aan de manier waarop hij zijn werk maakt. Het is eerder een verzamelaar geworden voor kunstwerken die buiten het reguliere circuit van kunstopleidingen, galeries en musea worden geproduceerd. Maar toch worden zij op hun beurt regelmatig tentoongesteld. Binnenkort kunnen wij enkele van deze werken tentoongesteld zien in het 't Keerske' ter gelegenheid van de Open kerkdagen.

GEMEENTENIEUWS

DS. F.VAN DER SAR NEEMT BEROEP AAN

Ds. Frans van der Sar

Het predikantenechtpaar van der Sar/van Andel zal bij de meesten inmiddels wel bekend zijn. De kennismakingsdienst van 11 maart waarin Ds. van der Sar voorging en waaraan Ds. van Andel meewerkte, mocht zich in een ruime belangstelling verheugen en op de gemeentevergadering van 18 maart werd met een zeer grote meerderheid vóór het beroepen van Ds. van der Sar gestemd. Hij heeft het beroep inmiddels aanvaard.

Alles is daarmee nog niet in de spreekwoordelijke “kannen en kruiken”. De Synodale Raad (SR) moet, omdat het om een predikant van de Protestantse Kerk Nederland (PKN) gaat, nog haar goedkeuring geven (eigenlijk zelfs officieel beroepbaar stellen). Zij gaat daarbij af op een advies van de Commissie Ambten (CA) die Ds. van der Sar zal uitnodigen voor een gesprek. Hij zal daarbij o.a. kennis van het Belgische Protestantisme moeten demonstreren en heeft inmiddels een pakket studiemateriaal (4 kg) ontvangen en is al met de studie begonnen.

De beroepingscommissie doet er alles aan om de formaliteiten zo vlot mogelijk te laten verlopen om de september datum aan te kunnen houden.

De familie de Beun hoopt eind april te verhuizen en dat geeft ons een unieke mogelijkheid om in de, tijdelijk onbewoonde, pastorie werken uit te voeren. Het gaat om uitgestelde zaken die de bewoners meer problemen dan gemak zouden hebben gegeven en een algemene opknapbeurt die zelfs na de bewoning van de familie de Beun toch nodig wordt geacht. De planning is gericht op ingebruikname per 1 augustus en de werken zullen in mei in volle gang zijn.

Ds. Annemarie van Andel

Ds. Frans van der Sar heeft als predikant altijd samengewerkt met zijn echtgenote Ds. Annemarie van Andel. Ook nu in Nes Ammim (Israël), uitgezonden door de PKN met een bijzondere opdracht, hij als programma coördinator en zij als pastor. Zij zullen hun driejarig verblijf aldaar binnenkort afsluiten. Vanwege de afstand waren de eerste contacten i.v.m. onze vacature via moderne communicatie middelen: eerst e-mail en daarna zelfs een videoconferentie via internet!

Ds. van der Sar en Ds. van Andel hebben allebei theologie gestudeerd aan de Rijksuniversiteit te Utrecht (NL) en hebben tot hun verblijf in Israël altijd in Nederland gewerkt.

Ze zijn in 1981, pasgetrouwd, in duobaan als predikant in Flevoland begonnen. Daarna in Midden-Limburg (Maasbracht e.o.). Ze hebben Brugge leren kennen toen ze verhuisden naar Zeeuws Vlaanderen (combinatie Schoondijke–Groede–Waterlandkerkje). Hun laatste standplaats in Nederland was in de Zaanstreek waar ze ook als diaconaal predikant en predikant jeugdtaken hebben gewerkt.

Naast hun gemeentewerk zijn ze ook in bovengemeentelijke (synodale) functies actief geweest. Tot hun vele activiteiten buiten de kerk rekenen ze ook hun huidige functies in Nes Ammim.

Het predikantenechtpaar, beiden 58 jaar, heeft twee kinderen, een zoon en een dochter, die zelfstandig in Nederland wonen.

Ds. van Andel overweegt nog hoe zij actief zou willen zijn. Dat zou een predikantsplaats in een andere gemeente in België of Nederland kunnen zijn, die dan een beroep uit zou moeten brengen. Dit valt volledig buiten de bevoegdheid van de Brugse Beroepingscommissie, die zich er dan ook niet mee bezighoudt.

Wij zijn als Beroepingscommissie dankbaar voor het invullen van de vacature. We hopen op een vlot verder verloop van zaken en denken al aan de officiële intrede dienst waarvan de datum nog niet vastligt. Het afscheid van Ds. de Beun ligt inmiddels vast op zondag 2 september wanneer we onze dankbaarheid voor de vele jaren trouwe dienst kunnen tonen.

Jan van Groenigen, voorzitter beroepingscommissie.

PS. Voor de echte nieuwsgierigen nog twee antwoorden op prangende vragen: **Nee**, Ds. Frans van der Sar heeft geen keepersbloed en Edwin (1.97m) is geen naaste familie, je moet daarvoor een paar eeuwen terug. **Nee**, Ds. Annemarie van Andel is geen familie van Ds. Henk van Andel (Ieper).

JOB 3

EEN STERVENSWENS OF EEN INTENS VERLANGEN NAAR HET LEVEN?

Het boek Job is ons wel heel bekend. Het verhaal van een rechtvaardige Godsman die zware beproevingen doorstaat en vervolgens door God beloond wordt. Dat is ongeveer de plot, maar zo eenvoudig is het natuurlijk niet. Door de beproevingen van Job, toegestaan door God ten einde een punt aan de Satan, “de aanklager” de bewijzen (Job 1:9-12; 2:4-6), komt de theodicee vraag heel sterk naar voren. De vraag naar de rechtvaardigheid van God. Het is een vraag die we reeds tegen komen in de veel oudere, maar qua thema vergelijkbare Mesopotamische text *Ludlul bel nemeqi* (“ik zal de heer van de wijsheid prijzen”) en desgelijks in de *Babylonische theodicee*, waarin we één van de oudste besprekingen van de theodicee vraagstuk aantreffen.

Het boek Job is door de eeuwen heen voor vele mensen een bron van bemoediging en inspiratie geweest. De figuur van Job wordt ook vaak gezien als toonbeeld van vroomheid, van geduldig blijven geloven ten spijte van tegenspoed in het leven. De spreekwoordelijke “Jobs geduld”. Zo is Job met verloop van de tijd benoemd tot patroonheilige van muzikanten. Het is echter ook een boek dat aanleiding geeft tot veel vragen, waar we moeilijk of helemaal niet antwoord op kunnen geven. Het boek Job is immers zelf een poging om antwoord op lastige vragen te bieden. Het daagt ons uit om geloofsuitgangspunten die we vaak als vanzelfsprekend aanvaarden, opnieuw en kritisch te bekijken.

Traditioneel wordt er een onderscheid gemaakt tussen het narratieve raamwerk, met Job 1-2 als proloog en 42:7-17 als epiloog en de poëtische dialogen in het boek Job.

Het narratieve raamwerk vertegenwoordigt de uitgangspunten van traditionele wijsheid (vgl. Spreuken 1-9), terwijl de dialogen verschillende perspectieven erop bieden. Anders gezegd, verschillende perspectieven op Jobs tegenspoed in het licht van traditionele wijsheid. Zo is Job 3 het begin van de poëtische dialogen en het contrast met hoofdstuk 2 is onmiskenbaar. De geduldige, vrome Job van hoofdstukken 1-2 doet nu zijn mond open en hij spreekt harde woorden. Van “Jobs geduld” is geen sprake meer.

De extreme aard van Jobs tegenspoed beschreven in Job 1-2, wordt nu vervolgd door een gelijkwaardig gedicht over Jobs rampspoed in Job 3. In dit gedicht zijn schepping en dood twee nauw verwante theologische thema's. Job is tot het licht, d.w.z. het leven gebracht door de Schepper (3:20), maar nu wenst Job bedekt te worden door de schaduw van de dood (3:4-5) ten einde de onderdrukkende alomtegenwoordigheid van de Schepper te ontsnappen. Job wenst nu voor een ommekeer van de orde in de schepping (vgl. Jeremia 4:23-26), voor een ommekeer van Gods scheppingshandelingen. In Genesis 1:1-2:4a wordt duister nis tot licht omvormt, nu wenst Job voor een uitwissing van het licht. Hij wilt dat zijn levenslicht uitgedoofd wordt.

Doordat Job bijna alle reden voor hoop in dit leven heeft verloren, richt hij zijn aandacht en hoop tot de dood (3:17-19). Hij verlangt naar rust en vrede in de dodenrijk, contra de onrust van zijn tegenwoordige bestaan. Zijn perceptie van de dood in hoofdstuk 3 is gedefinieerd in termen van zijn ervaring met God als Schepper, de schepping en de relatie tussen die twee. De basale aard van de dood in Job 3 komt overeen met die van de grotere context van het boek Job, maar de wijze waarop de dood wordt waargenomen verschilt aanzienlijk. De omarming van de dood en de positieve beschouwing van de sfeer van de doden in Job 3 is een uniek scenario in de Oude Testament.

Het is ook uniek in het boek Job en laat daarmee de theologische en retorische functie van Job 3 zien binnen het gehele boek Job, maar vooral in verhouding tot de Godsredes van Job 38-41, die vaak worden beschouwd als een tegenwicht voor Jobs wens dat zijn schepping ongedaan moet worden gemaakt.

Wat Job beleeft kan omschrijven wordt als een geval van cognitieve dissonantie, omdat de waarneembare werkelijkheid van zijn bestaan nu strijdig is met een vooropgestelde denkraamwerk. Hij wordt niet beloond voor zijn vroomheid. Wat Job beleefd is inderdaad rampspoedig, maar hij gaat niet zo ver om God te vervloeken. Hij vervloekt wel zijn geboortedag en plaatst serieuze vraagtekens achter de zin van zijn bestaan en Gods aandeel erin. Wij kunnen ons echter afvragen of Jobs vervloeking van “zijn dag” (3:1-10) echt een wens is om te sterven. Misschien is het een intense noodkreet, een verwoording van een extreme ervaring van ellende, van Godverlatenheid. Wellicht wil hij hierdoor, als laatste, desperate poging Gods aandacht trekken.

Het is pas in hoofdstuk 38 dat God op Jobs woorden reageert. De Godsredes van Job 38-41 bieden weliswaar tegenwicht aan Jobs aantijgingen, maar een direct antwoord is niet de onmiddellijke intentie ervan. Niettemin, uiteindelijk geeft Job toe en roept dat hij God heeft “gezien” (42:5). Zo wordt de Job van de epiloog in nauwe verwantschap gebracht met de Job van de proloog (1:22; 2:10). Een dergelijke ontwikkeling van de figuur Job in het boek doet echter niets af aan de scherpte van Jobs uitroep in hoofdstuk 3. Het is belangrijk dat Job er aanspraak op maakt dat hij God, zijn Schepper, heeft gezien in de context van de goddelijke schepping, zoals voorgesteld in de Godsredes. Het suggereert namelijk dat hoop te vinden is binnen het kader van de goddelijke schepping, m.a.w. binnen de sfeer van het leven en niet in de sfeer van de dood.

Gedeeltelijk dient dit als verklaring voor de ommekeer van Jobs aanvankelijke hoogachting van de dood en de sfeer van de doden. Een verandering in Jobs retoriek vindt dan ook plaats voordat het daadwerkelijke herstel van zijn welzijn inzet.

De scheppingstheologie in de grotere context van het boek Job is uiteindelijk bepalend voor de rehabilitatie van Jobs verlangen naar de dood. In het boek Job vindt de dood een theologische plaats binnen het raamwerk van de schepping en om deze reden vertegenwoordigt Jobs aanvankelijke omarming van de dood een poging om zijn schepping, d.w.z. zijn leven, te herstellen. Uiteindelijk leidt Jobs ervaring van lijden tot een nieuw en dieper verstaan van God als schepper. Het is Jobs negatieve ervaring van schepper en schepping en de schepper-schepping relatie, alsook de ervaring van het onvermogen van de wijsheid dit alles te doorgronden, die leiden tot zijn herdefiniëring van de traditionele kwaliteiten van de dood in Job 3.

Jobs intense ervaring van tegenspoed in het leven leidt tot een eerlijke kijk op zijn geloof en relatie met God. Zo een eerlijkheid heeft een belangrijke plaats in het geloofsleven. Job wordt er niet voor veroordeelt. Zijn eerlijke engagement met God en zijn omstandigheden heeft hem tot een nieuwe inzicht gebracht, weliswaar zonder onmiddellijke antwoorden. Een verandering van perspectief biedt soms de nodige stuwkracht om het leven met al haar uitdagingen tegemoet te gaan. We moeten Jobs woorden in hoofdstuk 3 serieus nemen. Toch moeten we ze niet beschouwen als een stervenswens, maar als een desperate verwoording van een intense verlangen naar het leven. Het leven in relatie met zijn Schepper.

W. LATEGAN (proponent).

Naschrift ds. de Beun: *Zoals de gemeenteleden nu weten, is dr. Werner Lategan niet mijn opvolger! Hij wordt na de zomer de nieuwe predikant te Aalst.*

EREDIENSTEN 10.00 UUR

ZONDAG 6 MEI – MAALTIJD VAN DE HEER

Predikant	Ds. J.C. de Beun
Ouderling	Mevr. G. Labeur
Diaken	Dhr. J. van Groenigen
Organist	Dimos de Beun
Bijbellezing	Johannes 15:1-8 / Mevr. G. Labeur
Bijbellezing	Psalm 98 / Ds. J.C. de Beun
Babyoppas	Mevr. E. Vanryckeghem
Collecte	Kerk
Koffiedienst	Mevr. H. Coudyser & Mevr. M. Verbeke

ZONDAG 13 MEI

Predikant	Mevr. E. Maassen
Ouderling	Dhr. A. Deceuninck
Diaken	Mevr. A. Laureys
Organist	Dhr. P. Vandenkerckhove
Babyoppas	Mevr. M. Lammens
Collecte	Kerk
Koffiedienst	Fam. W. ten Kate

ZONDAG 20 MEI

Predikant	Ds. J.C. de Beun
Ouderling	Mevr. G. Labeur
Diaken	Dhr. J. van Groenigen
Organist	Mevr. L. Vercruysse
Bijbellezing	Johannes 17:14-26 / Mevr. D. Constant
Babyoppas	Mevr. A. Laureys
Collecte	Kerk
Koffiedienst	Fam. D. Schittecat

ZONDAG 27 MEI – PINKSTEREN

Predikant Dr. W. Lategan

Ouderling Dhr. A. Deceuninck
Diaken Mevr. A. Laureys
Bijbellezing **Handelingen 2:1-13** / Mevr. H. Coudyser
Bijbellezing **Handelingen 2:14-24** / Mevr. C. Luteijn
Organist Alexander Vangaever
Babyoppas Mevr. C. Bauwens
Collecte Kerk
Koffiedienst Fam. P. Luteijn & Mevr. E. Vanryckeghem

ZONDAG 3 JUNI – MAALTIJD VAN DE HEER **STARTZONDAG OPEN KERKEN**

Predikanten **Dr. W. Lategan** & ds. J.C. de Beun
Ouderling Mevr. R. ten Kate
Diaken Mevr. T. Berg
Organist Alexander Vangaever
Koorleider Dhr. P. Hellebuck
Bijbellezing ***nog niet bekend*** / Dhr. W. Constant
Babyoppas Mevr. D. Constant
Collecte Open Kerken (*steun tentoonstelling*)
Koffiedienst Fam. W. Constant

ZONDAG 10 JUNI

Predikant Ds. J.C. de Beun
Ouderling Mevr. G. Labeur
Diaken Dhr. J. van Groenigen
Organist Dhr. P. Vandenkerckhove
Bijbellezing **Psalm 127** / Mevr. A. Klifman
Bijbellezing **Matteüs 5:3-11** / Mevr. G. Labeur
Babyoppas Annelies Clarisse
Collecte Kerk
Koffiedienst Fam. A. Michiels-Ameel

ROOSTER LECTOREN 2012

DATUM	LEZING 1	LEZING 2
24/06	Predikant	Dhr. P. Hellebuck
01/07	Ouderling	Mevr. D. Constant
22/07	Mevr. C. Luteijn	Mevr. H. Coudyser
29/07	Mevr. A. Klifman	Ouderling
05/08	Predikant	Predikant
26/08	Mevr. D. Constant	Predikant

Het vervolg valt onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad in samenspraak met de nieuwe predikant.

KOFFIEDIENST 2012

17/06	Fam. J. Klifman
24/06	Mevr. J. Lagauw-Wage
01/07	Fam. W. Buijs
08/07	Fam. J. van Groenigen
15/07	Fam. A. Deceuninck
22/07	Mevr. H. Coudyser & Mevr. M. Verbeke
29/07	Fam. W. ten Kate
05/08	Fam. D. Schittecat
12/08	Fam. P. Luteijn & Mevr. E. Vanryckeghem
19/08	Fam. W. Constant
26/08	Fam. A. Michiels-Ameel
02/09	Fam. J. Klifman
09/09	Mevr. J. Lagauw-Wage
16/09	Fam. W. Buijs
23/09	Fam. J. van Groenigen
30/09	Fam. A. Deceuninck

UITSMIJTER OF BLADVULLING?

BUITENGESMETEN?

Is uw predikant uit de pastorie gezet omdat de opvolger al met de verhuiswagen voor de deur stond?

Dat zou pas een letterlijke **uitsmijter** zijn..... !

“Beuntjes, jullie koffers liggen al op straat, wegwezen!”

Nee hoor, het is gelukkig veel ‘leuker’.

Als u dit leest wonen Mieke en ik in de Vestingstraat 69 /09 te 8310 Assebroek. Ons telefoonnummer verandert, maar u kunt blijven bellen naar 050 / 35.50.84. Het enige verschil is, dat ik dit nummer overschakel naar mijn GSM, dus bereikbaar blijf! Het bovengenoemde telefoonnummer blijft trouwens behouden voor de pastorie, dus ook mijn opvolger zal dit nummer hebben.

Waarom zijn we al verhuisd? Wel, het appartementje is gerenoveerd en instap-klaar. De bestuursraad wil de pastorie –als het lukt– voor de zomervakantie op orde hebben. Er is een zeer grondige renovatie voorzien. En de nieuwe predikant kan er eerder intrekken.

Hebben wij de pastorie uitgewoond, hoor ik de *plezanterikken* denken .....

Neen, hoor, maar er zaten al (grote) werken aan te komen die echt nodig waren, zoals meer dan tien nieuwe verwarmingselementen, herstel lekkage in een kamer, dakisolatie, dubbele ramen achteraan, nieuwe overkapping achter de keuken, apparaten in de keuken enz. en we hebben in overleg beslist, die werken even uit te stellen totdat wij verhuisden om zo alles in één keer te doen.

Dus onthoudt u maar van deze uitsmijter dat wij alles–zoals al meer dan 33 jaar– is doorgesproken met kerkenraad en bestuursraad. En dat is goed!

KERKENRAAD

Predikant

Ds. J.C. **de Beun** – ☎ 050 - 35.50.84
Blauwvoetstraat 32 – 8310 Assebroek
E-Mail: jdebeun@skynet.be

Ouderlingen

Mevr. R. **ten Kate** – ☎ 050/35.60.69
Baljuwlaan 5, 8310 Sint-Kruis
Mevr. G. **Labeur** – ☎ 050/38.26.86
Veldstraat 46, 8200 Sint-Michiels
Dhr. A. **Deceuninck** – ☎ 050 / 31.69.23
Rond den Heerdstraat 14, 8000 Brugge

Diakenen

Mevr. A. **Laureys** – ☎ 050 / 32.24.00
Bevrijdingslaan 8, bus 4, 8000 Brugge
Mevr. T. **Berg** – ☎ 050 / 67.30.80
Rustenburgstraat 11 – 8000 Brugge
Dhr. J. **van Groenigen** – ☎ 050/38.72.62
Zandwege 10, 8490 Varsenare

Bankrekeningen

Kerkenwerk Protestantse Kerk Brugge
BE61 2800 2025 1617 (IBAN) - GEBA BE BB (BIC)

Diaconie
BE84 0014 4613 0459 (IBAN) - GEBA BE BB (BIC)
t.n.v. *Diaconie Verenigde Protestantse Kerk Brugge*

VZW Vrienden
BE10 0000 1658 7404 (IBAN) - BPOT BE B1 (BIC)
t.n.v. *Vrienden Protestantse Kerk Brugge*

Nederlandse giro
NL42INGB0000400456 (IBAN) - INGBNL2A (BIC)
t. n.v. *Verenigde Protestantse Kerk Brugge*

MAANDBLAD

behalve in februari en augustus

België – Belgique
P.B.
8000 BRUGGE 1-2
3 / 4565

DE BRUGSE KERKBODE

Verantwoordelijke uitgever/afzendadres:

Ds. J.C. de Beun, Blauwvoetstraat 32, 8310 Assebroek,
Tel. 050 / 35.50.84; e-mail: jdebeun@skynet.be

Kantoor van afgifte: 8200 “Brugge mail” – Erkenningsnummer : P408440